A

[2023] 4 ఎస్.సి.ఆర్.

రవీందర్ సింగ్

v.

ఢిల్లీ ఎన్ సి

టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం

(క్రిమినల్ అప్పీల్ నెంబరు 1031 ఆఫ్ 2023)

B 25 ఏప్రిల్ 2023

[అభయ్ ఎస్. ఓకా మరియు సంజయ్ కుమార్, జెజె.]

క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973 - సెక్షన్ 432 - పీనల్ కోడ్,

1860 - 45, 53 - సవరించిన శిక్ష విధించే అధికారం - ప్రత్యేకం

C *14 ఏళ్లకు పైగా జీవిత ఖైదు విధించే కేటగిరీ*

-

H

A

376, 377, 506 విభాగముల కింద నేరం చేసినందుకు పిటిషనర్ ను దోషిగా నిర్ధారించి యావజ్జీవ కారాగారశిక్ష విధించారు - అప్పీలుదారు కనీసం 20 సంవత్సరాలు జైలులో గడపాలని – దానికి ముందే ప్రభుత్వం క్షమాభిక్ష ఇవ్వరాదని దిగువ న్యాయస్థానం ఆదేశించింది - ఇదే విషయాన్ని రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం ధృవీకరించింది - అప్పీలుపై: అధికారం నిర్ణయించబడింది:

D *ఇటువంటి నిర్దిష్ట నేరాలకు శిక్షాస్మృతిలో కల్పించిన శిక్షలో సవరించిన శిక్షను విధించడం రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం ద్వారా మాత్రమే సాధ్యమవుతుంది మరియు తదుపరి అప్పీలు చేసినప్పుడు, దేశ*

G

H

A

అత్యున్నత న్యాయస్థానం ద్వారా, దేశంలో మరే ఇతర న్యాయస్థానంల ద్వారా కాదు - ఈ స్థిరమైన చట్టపరమైన స్థితి నేపద్యంలో, ఇది స్పష్టంగా ఈ పరిధిలోకి రాదు.

E

అప్పీలుదారుని జీవిత ఖైదు కాలపరిమితి కనీసం 20 సంవత్సరాలు ఉండాలని, అప్పటి వరకు అతనికి ఎటువంటి క్షమాభిక్ష ఇవ్వరాదని అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి ఒక పరిమితిని విధించాలి - అటువంటి అధికారాన్ని రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానాలు లేదా దేశ అత్యున్నత న్యాయస్థానం

G

H

మాత్రమే ఉపయోగించగలవు - తక్షణ కేసులో, ఆగస్టు నెలలో, బాలికపై ఆమె తండ్రి అత్యాచారానికి పాల్పడ్డాడు. 2012 లో సవరించిన నిబంధనలు 376(2)(ఎఫ్) సెక్షన్ 376(3)కు ఎలాంటి పాత్ర లేదు - ఇప్పుడు చట్టం నిర్దేశించిన గరిష్ట శిక్ష జీవిత ఖైదు - అలాంటి సందర్భాల్లో కూడా, ప్రభుత్వం ఉదారంగా ప్రసాదించిన ఉపశమనాలు మరియు ఇతర ప్రయోజనాలను పొందడానికి దోషులను అనుమతించడం మరియు వారి జీవిత ఖైదు

A

కాలాన్ని కేవలం 14 సంవత్సరాలకు కుదించడం - జీవిత ఖైదుకు ప్రత్యేక కేటగిరీ శిక్ష

G

సుదీర్ఘ శిక్షను నిర్ణయించడం ద్వారా 14 సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ జైలు శిక్ష రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానాలకు అందుబాటులో ఉంటుంది మరియు ఈ న్యాయస్థానం, చట్టప్రకారం అనుమతించబడిన మరియు సక్రమంగా విధించబడిన కేసులలో కూడా జీవిత ఖైదు - అటువంటి అధికారాన్ని ఉపయోగించడం తీవ్రమైన కేసులకు పరిమితం చేయాలి - ఇక్కడ అప్పీలుదారుడు అత్యంత భయంకరమైన మరియు భయంకరమైన నేరాలలో ఒకటిగా దోషిగా నిర్ధారించబడ్డాడు - అందువల్ల,

G

H

A

480

క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973 లేదా మరేదైనా చట్టం - భారత రాజ్యాంగం — అధికరణ 72 మరియు 161 యొక్క నిబంధనల ప్రకారం ఉపశమనం పొందడానికి ముందు పిటిషనర్ కనీసం 20 సంవత్సరాల వాస్తవ జైలు శిక్షను అనుభవించాలని ఆదేశించారు.

అప్పీలును విచారించిన *రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం*..

నిర్వహించబడింది: 1. తీసుకున్న అభిప్రాయాన్ని ధృవీకరించడం B **స్వామి శ్రద్ధానంద కేసులో*, మెజారిటీ అభిప్రాయం *వి.శ్రీహరన్కేసులో* చేసిన పరిశీలనలో నేరం యొక్క నిష్పత్తిని పరిగణనలోకి తీసుకొని,** C **వివరణాత్మక విశ్లేషణ తరువాత న్యాయపరమైన నిర్ణయం ద్వారా, నేరస్థుడు జీవిత ఖైదు శిక్షకు అర్హుడని నిర్ణయించినప్పుడు, అంటే** D

G

H

A

అతని జీవిత కాలం వరకు లేదా 20 సంవత్సరాలు లేదా 30 E
సంవత్సరాలు లేదా 40 సంవత్సరాల నిర్దిష్ట కాలానికి శిక్ష
విధించడానికి అర్హుడని నిర్ణయించినప్పుడు, వివాదానికి ఆస్కారం F
లేకుండా చెప్పవచ్చు. అటువంటి ముగింపు ఎటువంటి
అంతరాయం లేకుండా మనుగడ సాగించాలి. అందువల్ల క్రిమినల్
ప్రొసీజర్ కోడ్ తో పాటు భారత శిక్షాస్మృతి చట్టంలో చట్టబద్ధంగా
కల్పించిన శిక్ష ఎలాంటి అంతరాయం లేకుండా పనిచేసేలా
చూసేందుకు, ప్రజాప్రయోజనాల దృష్ట్యా, సమాజ ప్రయోజనాల
దృష్ట్యా సంబంధిత న్యాయస్థానం యొక్క అంతర్లీన అధికారం
న్యాయస్థానానికి సాధికారత కల్పించాలని అభిప్రాయపడింది.
అటువంటి విధింపును రద్దు చేయడానికి ఎటువంటి ఉపశమనం

G

H

A

లేదా ఇతర ఉదార విధానం అమలులోకి రాకూడదని పేర్కొనడం ద్వారా విధించిన విధంగా అటువంటి శిక్షలు పనిచేస్తాయని నిర్ధారించడం. శిక్షాస్మృతిలో గానీ, మరణశిక్ష లేదా యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించే నిబంధనల్లో గానీ ఎలాంటి నిషేధాన్ని నిర్దేశించలేదని, ఆ జీవిత ఖైదు అంటే నేరం రుజువైన వ్యక్తి జీవిత కాలం మొత్తం అని పేర్కొన్నారు. ఈ శిక్షను విధించే అధికారం ఉన్న న్యాయస్థానం, చేసిన నేరం యొక్క స్వభావానికి తగినట్లుగా, ఆ జీవిత ఖైదు ఎంతకాలం ఉండాలో పేర్కొనజాలదని చెప్పలేము. అందువల్ల మెజారిటీ అభిప్రాయం ఇలా ముగిసింది. *నిష్పత్తి* దీనిలో ఉంచబడింది *స్వామి శ్రద్ధానంద*మరణానికి బదులుగా ఒక ప్రత్యేక వర్గం శిక్షను జీవిత ఖైదు లేదా 14 సంవత్సరాలకు మించిన శిక్షతో

G

H

A

భర్తీ చేయవచ్చని, ఆ వర్గపు ఉపశమనానికి మించి ఉంచవచ్చని బాగా స్థాపించబడింది. అటువంటి నిర్దిష్ట నేరాలకు శిక్షాస్మృతిలో కల్పించిన శిక్షలో సవరించిన శిక్ష విధించే అధికారం రాష్ట్ర *ఉన్నత* *న్యాయస్థానం* **కు మాత్రమే ఉంటుందని పేర్కొంది.**

మరియు తదుపరి అప్పీలు సందర్భంలో, దేశ *ఉన్నత* *న్యాయస్థానం* **ద్వారా తప్పు, దేశంలో మరే ఇతర** *న్యాయస్థానం* **ద్వారా కాదు. [పేరా 9] [486-G-H; 487-A-D]**

2. ఈ స్థిరమైన చట్టపరమైన స్థితి దృష్ట్యా, ఇది గౌరవ అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి పరిధిలో లేదని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.

B **అప్పీలుదారుని జీవిత ఖైదు కనీసం 20 సంవత్సరాలు ఉండాలని, అప్పటి వరకు అతనికి ఎటువంటి క్షమాభిక్ష ఇవ్వరాదని పరిమితి విధించడం. అటువంటి అధికారాన్ని** రాష్ట్ర ***ఉన్నత*** **న్యాయస్థానంలు**

G

H

A

లేదా దేశ ***ఉన్నత*** *న్యాయస్థానం* మాత్రమే ఉపయోగించగలవు. నిస్సందేహంగా, ఢిల్లీ రాష్ట్ర ***ఉన్నత*** *న్యాయస్థానం* ఆ గౌరవ అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి విధించిన శిక్షను ధృవీకరించింది.

అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి కానీ కేవలం డొల్లతనం ధృవీకరించడం

C అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి ద్వారా ఇవ్వబడని అధికారాన్ని ఉపయోగించడం రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క స్వతంత్ర ప్రక్రియగా అర్హత పొందదు మరియు చట్టపరమైన అవసరాల పరంగా సరిపోదు. బుద్ధిని సక్రమంగా వర్తింపచేసిన తర్వాత, ఆశ్రయించే అధికారం రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానంలు లేదా ఈ న్యాయస్థానంలకు మాత్రమే ఉంటుంది.

G

H

A

D నేరం యొక్క స్వభావం మరియు దాని తీవ్రతను బట్టి ప్రత్యేక వర్గపు శిక్ష విధించబడుతుంది. ఆ మేరకు అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి విధించిన శిక్షకు చట్టబద్ధత లేకుండా పోయింది. **[పేరా 10] [487-ఇ-జి]**

3. పరిశీలనలు దాని అనువర్తనాన్ని వెల్లడిస్తాయి

E చట్టం నిర్దేశించిన గరిష్ట శిక్ష జీవిత ఖైదుగా ఉన్న సందర్భాల్లో ఇలాంటి కేసుల్లో కూడా దోషులకు ప్రభుత్వం ఉదారంగా ప్రసాదించిన ఉపశమనాలు, తదితర ప్రయోజనాలను పొందేందుకు అనుమతించడం, వారి జీవిత ఖైదు కాలాన్ని కేవలం **14** ఏళ్లకు కుదించడం న్యాయాన్ని అపహాస్యం చేయడమే అవుతుంది. దీనిలో నిర్దేశించిన చట్టం స్వామి

G

H

A

F *శ్రద్ధానంద* మరియు *వి.శ్రీహరన్ కేసులలో* ప్రత్యేక హోదాకు సంబంధించి **14** ఏళ్లకు మించి జీవిత ఖైదు విధించే విషయంలో రాష్ట్ర *ఉన్నత న్యాయస్థానం*లకు అందుబాటులో ఉంటుంది మరియు చట్టప్రకారం అనుమతించబడిన మరియు చట్టబద్ధంగా విధించబడే గరిష్ట శిక్షలు విధించబడిన సందర్భాల్లో కూడా ఈ *న్యాయస్థానం* అంతకుమించి ఏమీ లేకుండా జీవిత ఖైదుగా ఉంటుంది. అయితే, అటువంటి అధికారాన్ని ఉపయోగించడం తీవ్రమైన కేసులకు మాత్రమే పరిమితం కావాలి, ఇక్కడ జీవిత ఖైదు పడిన దోషిని **14** సంవత్సరాల శిక్ష తర్వాత విడుదల చేయడానికి అనుమతించడం అటువంటి దోషికి విధించిన శిక్షను తక్కువ చేసినట్లే అవుతుంది. **[పేరా 15] [491-G-H; 492-A-B]**

G

H

A

4. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973 లేదా మరేదైనా చట్టం ప్రకారం ఉపశమనం పొందడానికి ముందు పిటిషనర్ యొక్క జీవిత ఖైదు కనీసం 20 సంవత్సరాలు వాస్తవ జైలులో ఉంటే న్యాయం యొక్క లక్ష్యాలు సరిపోతాయి. [పేరా 17] [492-ఎఫ్]

మారు రామ్ వర్సెస్. భారత యూనియన్ **(1981) 1 SCC 107 : [1981] 1 SCR 1196;** *యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వి.వి.శ్రీహరన్ అలియాస్ మురుగన్ తదితరులు* **(2016) 7 SCC 1 : [2015] 14 SCR 613 – తరువాత.** B C

D

గోపాల్ వినాయక్ గాడ్సే వి. మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం **AIR 1961 SC 600;** *స్వామి శ్రద్ధానంద వి. కర్ణాటక రాష్ట్రం* **(2008) 13 SCC 767 : [2008] 11** E

G

H

A

SCR 93; *గౌరీ శంకర్ వి. పంజాబ్ రాష్ట్రం* **(2021) 3 ఎస్సిసి 380;** *శివ కుమార్ @ శివ @ శివమూర్తి వి. కర్ణాటక రాష్ట్రం* **2023 ఎస్సీసీ ఆన్ లైన్ ఎస్సీ 345;** *మదన్ గోపాల్ కక్కడ్ వర్సెస్ నావల్ దూబే* **(1992) 3 SCC 204 : [1992] 2 SCR 921 – సూచించబడింది.**

<u>**కేస్ లా రిఫరెన్స్**</u>

[1981] 1 SCR 1196	**తరువాత**	**పేరా 7**
[2015] 14 SCR 613	**తరువాత**	**పేరా 7**
[2008] 11 SCR 93	**రిఫర్ చేయబడింది**	**Para 8**
(2021) 3 ఎస్సిసి 380	**రిఫర్ చేయబడింది**	**పేరా 13**

G

H

A

[1992] 2 SCR 921 **రిఫర్ చేయబడింది** **Para 16**

క్రిమినల్ అప్పీలేట్ పరిధి: క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.

1031 ఆఫ్ 2023. F

G

H

A

01.09.2017 న ఢిల్లీలోని రాష్ట్ర ***ఉన్నత*** *న్యాయస్థానం* సీఆర్ఎల్పి నంబరు 1509 లో ఇచ్చిన తీర్పు, ఉత్తర్వుల నుంచి..

సుధీర్ నాగర్, దిగ్విజయ్ చౌదరి, విక్రాంత్ మెహతా, అప్పీలుదారు తరఫున న్యాయవాదులు.

శ్రీమతి సోనియా మాథుర్, సీనియర్ న్యాయవాది, అభిషేక్ సింగ్, బి.కె.సతీజా, శ్రీమతి సుహాసిని సేన్, డాక్టర్ ఎన్.విశాకమూర్తి, సిమర్జీత్ సింగ్ సలూజా, దివిక్ మాథుర్, నిఖిల్ చంద్ర జైస్వాల్, శ్రీకాంత్ నీలప్ప తెర్డాల్, ప్రతివాది తరపున న్యాయవాదులు.

న్యాయస్థానం ఇచ్చిన తీర్పులో..

సంజయ్ కుమార్, జె.

G

H

A

1. తన తొమ్మిదేళ్ల కూతురిపై అత్యాచారానికి పాల్పడిన అత్యంత నీచమైన, అత్యంత క్రూరమైన నేరాలకు శిక్ష పడిన పిటిషనర్ ఈ న్యాయస్థానం ముందు ఉన్నాడు.

B

2. 18.02.2013 నాటి సెషన్స్ కేసు నెం.01 ఆఫ్ 2013లో ఇచ్చిన తీర్పు ద్వారా, న్యూఢిల్లీలోని ద్వారకా న్యాయస్థానంలకు చెందిన అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి (స్పెషల్ ఫాస్ట్ ట్రాక్ న్యాయస్థానం) 376, 377, 506 నేర శిక్షాస్మృతి సెక్షన్ల కింద పిటిషనర్ ను దోషిగా నిర్ధారించారు. 23.02.2013 నాటి శిక్ష ఉత్తర్వుల ద్వారా, విభాగం 376 కింద పిటిషనర్ కు జీవిత ఖైదు విధించబడింది.

G

H

A

C 25,000/- జరిమానా చెల్లించడం; విభాగం 377 ఐపీసీ కింద యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష, రూ.25,000 జరిమానా; మరియు విభాగం 506 ఐపిసి కింద 2 సంవత్సరాల కఠిన కారాగార శిక్షతో పాటు రూ .10,000 /- జరిమానా చెల్లించాలి. జరిమానాలు చెల్లించడంలో విఫలమైతే మరింత జైలు శిక్ష పడే అవకాశం ఉంది. దానికి తోడు గౌరవ అనుభవజ్ఞులైన అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి

D పిటిషనర్ కనీసం 20 సంవత్సరాలు జైలులో గడపాలని, దానికి ముందు ప్రభుత్వం అతనికి ఎటువంటి క్షమాభిక్ష ఇవ్వరాదని ఆదేశించారు. అప్పీలులో, ఢిల్లీ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం డివిజన్ బెంచ్ 01.09.2017 నాటి తీర్పు ద్వారా 2014 క్రిమినల్ అప్పీల్ నంబర్

G

H

A

1509 లో అప్పీలుదారుని శిక్షను సమర్థించింది. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 136 ప్రకారం స్పెషల్ లీవ్ ద్వారా ఈ అప్పీల్ చేశారు.

E 3. 19.03.2018 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా, ఈ న్యాయస్థానం శిక్ష విధింపు అంశంపై మాత్రమే రాష్ట్రానికి నోటీసు జారీ చేసింది.

4. పిటిషనర్ తరపు సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ సుధీర్ నాగర్, రాష్ట్రం తరపున సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీమతి సోనియా మాథుర్ వాదనలు వినిపించారు.

5. ఈ అప్పీలు పరిధి శిక్షకే పరిమితం కావడంతో..

F ఐపీసీ సెక్షన్ 376, 377, 506 కింద నేరాలకు శిక్ష పడినందుకు పిటిషనర్ లేవనెత్తిన అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన అవసరం లేదు.

G

H

A

4. విభాగం 376(2) ఐపీసీ, క్రిమినల్ లా (సవరణ) చట్టం, 2013 ద్వారా 03.02.2013 నుండి సరిదిద్దు ప్రభావంతో సవరణ చేయడానికి ముందు, క్లాజులు (ఎ) నుండి (జి) వరకు ఉన్నాయి. విభాగం 376(2)(ఎఫ్) ప్రకారం 12 ఏళ్ల లోపు వయసున్న మహిళపై ఎవరైనా అత్యాచారానికి పాల్పడితే 10 ఏళ్లకు తగ్గకుండా కఠిన శిక్షతో పాటు జరిమానా కూడా విధిస్తారు. భారత శిక్షాస్మృతి విభాగం 377 ప్రకారం ప్రకృతి ఆజ్ఞకు విరుద్ధంగా ఎవరైనా పురుషుడు, స్త్రీ లేదా జంతువుతో శృంగారంలో పాల్గొంటే

G

H

యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష లేదా 10 సంవత్సరాల శిక్షతో పాటు జరిమానా కూడా విధించబడుతుంది. 376(2)(ఎఫ్), 377 భారత శిక్షాస్మృతి, విభాగముల కింద అధికారాన్ని ఉపయోగించి అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి పిటిషనర్కు యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించారు, ఎందుకంటే బాధితురాలి వయస్సు కేవలం 9 సంవత్సరాలు మాత్రమే, ప్రకృతి క్రమానికి విరుద్ధంగా శారీరక సంపర్కానికి కూడా గురయ్యారు. అయితే పిటిషనర్ కనీసం 20 ఏళ్లు జైలు జీవితం గడిపే వరకు ప్రభుత్వం క్షమాభిక్ష ప్రసాదించరాదని కోరారు. వాస్తవానికి పిటిషనర్ కు కనీసం 20 ఏళ్ల జీవిత ఖైదు విధించింది.

7. జీవిత ఖైదు, విభాగం 53 ఐపిసి ప్రకారం, విభాగం 45

A

ఐపిసి ప్రకారం, రాజ్యాంగంలోని నిబంధన 72 మరియు 161 మరియు విభాగం 432 సిఆర్ పిసి కింద కల్పించిన ఉపశమనం పొందే హక్కు మొదలైన వాటికి లోబడి ఖైదీ యొక్క మిగిలిన జీవితాంతం జైలు శిక్ష. లో ***గోపాల్ వినాయక్ గాడ్సే వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ మహారాష్ట్ర***[1] జీవిత ఖైదు తప్పదని ఈ న్యాయస్థానం తీర్పునిచ్చింది. *ప్రాథమికంగా,* శిక్ష పడిన వ్యక్తి యొక్క సహజ జీవితంలో మిగిలిన కాలమంతా జైలు శిక్షగా పరిగణించబడుతుంది. ***మారు రామ్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా***[2] ***కేసులో*** రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఈ అభిప్రాయాన్ని సమర్థిస్తూ జీవిత ఖైదు అనేది జీవిత ఖైదు కంటే తక్కువేమీ కాదని, చివరి శ్వాస వరకు కొనసాగుతుందని ధృవీకరించింది. మళ్ళీ, ఇన్ ***యూనియన్ ఆఫ్***

---

1 ఏఐఆర్ 1961 ఎస్సీ 600

2 (1981) 1 SCC 107

G

H

A

ఇండియా వర్సెస్ వి.శ్రీహరన్ అలియాస్ మురుగన్ తదితరులు[3]మరో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం జీవిత ఖైదు అంటే దోషి జీవితాంతం జైలు శిక్ష అని పునరుద్ఘాటించింది.

8. అయితే ఆచరణలో సెక్షన్ 433 సీఆర్ పీసీ ప్రకారం జీవిత ఖైదు కేవలం 14 ఏళ్ల వరకు మాత్రమే ఉంటుందని, దోషికి ఇంత శిక్ష పడిన నేరం తీవ్రతకు అది సరిపోదని రుజువవుతుంది. లో ***స్వామి శ్రద్ధానంద వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ కర్ణాటక***[4]ఈ న్యాయస్థానం ఒక ఖైదీ సంపాదించిన ఉపశమన రోజులను శిక్ష యొక్క కాలపరిమితిని రూపొందించడానికి అతని వాస్తవ కారాగార శిక్ష కాలానికి కలుపుతారు

3 (2016) 7 ఎస్ సిసి 1
4 (2008) 13 SCC 767

G

H

A

మరియు అప్పుడు తలెత్తే ప్రశ్న ఏమిటంటే, ఉపశమనం అనుమతించే విధానం నిర్దిష్ట జైలు శిక్ష మరియు జీవిత ఖైదుకు మాత్రమే వర్తిస్తుంది. మిగిలిన జీవితాంతం ఉండటం, స్వభావరీత్యా నిర్వచించలేనిది. కర్ణాటక, బిహార్ రాష్ట్రాల్లో 'డీమ్డ్' మతమార్పిడి ద్వారా జీవితఖైదీలకు ఉపశమనం కల్పిస్తున్నట్లు గుర్తించారు.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన కార్యనిర్వాహక ఉత్తర్వుల ద్వారా జీవిత ఖైదును 20 సంవత్సరాల నిర్ణీత కాలపరిమితిగా మార్చడం, ఈ న్యాయస్థానం యొక్క సుదీర్ఘ నిర్ణయాల నేపథ్యంలో, అటువంటి చర్యను అనుమతించే చట్ట నిబంధన ఏదీ లేదు. జీవితఖైదీలకు ఉపశమనం కల్పించి, 14 ఏళ్ల శిక్ష పూర్తయిన తర్వాత ఎలాంటి చట్టపరమైన చెప్పుకోదగ్గ ఆధారం లేకుండా జైలు నుంచి విడుదల

G

H

A

చేస్తారని, మరియు ఇతర రాష్ట్రాలలో పరిస్థితి మెరుగ్గా ఉండదని భావించవచ్చని ఎత్తి చూపినారు.

B

.. అందువల్ల, దోషి యొక్క సామాజిక లేదా మానసిక మూల్యాంకనం లేకుండా మరియు ఒక నిర్దిష్ట దోషిని ముందస్తుగా విడుదల చేయడం వల్ల సమాజంపై కలిగే ప్రభావం గురించి సరైన అంచనా వేయకుండా అత్యంత యాంత్రిక పద్ధతిలో జీవిత ఖైదీలకు ఉపశమనం కల్పించబడుతుందనే వాస్తవాన్ని ఈ న్యాయస్థానం దృష్టికి తీసుకువచ్చింది. ఉపశమనం మంజూరు చేయడం అనేది నియమం మరియు అరుదైన సందర్భాల్లో ఉపశమనం నిరాకరించబడుతుందని కూడా ఈ న్యాయస్థానం పేర్కొంది. ఈ చిక్కును ఎదుర్కొన్న ఈ న్యాయస్థానం ఆ కేసులో మరణశిక్షను యావజ్జీవ కారాగార

G

H

A

శిక్షగా మారుస్తూ, అటువంటి పరిస్థితిలో ఏమి చేయాలనే దానిపై ఆలోచించింది. ఈ సందర్భంగా కేవలం రెండు శిక్షలకు మాత్రమే పరిమితమైది - ఒకటి, జీవిత ఖైదు, అన్ని ఉద్దేశాలు మరియు ప్రయోజనాల కోసం, 14 సంవత్సరాలకు మించకుండా, రెండవది, మరణం,

D

న్యాయస్థానం ప్రలోభాలకు లోనై మరణశిక్షను సమర్థించడానికి ప్రేరేపించబడవచ్చు మరియు అటువంటి మార్గం నిజంగా వినాశకరమైనది. అందువలన, ఎంపికను విస్తరించడం మరియు వాస్తవానికి, చట్టబద్ధంగా న్యాయస్థా్నంకు చెందినదాన్ని, అంటే 14 సంవత్సరాల జైలు శిక్ష మధ్య విస్తారమైన విరామాన్ని స్వాధీనం చేసుకోవడం మరింత న్యాయమైన, సహేతుకమైన మరియు సరైన మార్గం అని భావించబడింది.

G

H

మరణశిక్షకు బదులు యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష లేదా 14 సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ శిక్ష విధించి, దోషిని జీవితాంతం లేదా ఉత్తర్వుల్లో పేర్కొన్న వాస్తవ కాలానికి జైలు నుంచి విడుదల చేయరాదని ఆదేశించడం. ముఖ్యంగా ఈ కేసు యొక్క వాస్తవాల దృష్ట్యా ఈ న్యాయస్థానం విసరించిన అవకాశాన్ని ఆశ్రయిస్తూ 14 సంవత్సరాల జైలు శిక్ష, శిక్ష కానే కాకూడదు అని నొక్కి వక్కాణిం చింది.

9. తీసుకున్న అభిప్రాయాన్ని ధృవీకరించడం ***స్వామి శ్రద్ధానంద*** *(సుప్ర)*, మెజారిటీ అభిప్రాయం ***వి.శ్రీహరన్*** కేసులో *(సుప్ర)*చేసిన నేరం యొక్క నిష్పత్తిని పరిగణనలోకి తీసుకొని, వివరణాత్మక విశ్లేషణ తరువాత న్యాయపరమైన నిర్ణయం ద్వారా, నేరస్థుడు జీవిత ఖైదు శిక్షకు అర్హుడని నిర్ణయించినప్పుడు, అంటే అతని జీవిత కాలం వరకు

G

H

A

లేదా 20 సంవత్సరాలు లేదా 30 సంవత్సరాలు లేదా 40 సంవత్సరాల నిర్దిష్ట కాలానికి శిక్ష విధించడానికి అర్హుడని నిర్ణయించినప్పుడు, వివాదానికి ఆస్కారం లేకుండా చెప్పవచ్చు. అటువంటి ముగింపు ఎటువంటి అంతరాయం లేకుండా మనుగడ సాగించాలి. అందువల్ల క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ తో పాటు భారత శిక్షాస్మృతిలో చట్టబద్ధంగా కల్పించిన శిక్ష ఎలాంటి అంతరాయం లేకుండా పనిచేసేలా చూసేందుకు, ప్రజాప్రయోజనాల దృష్ట్యా, సమాజ ప్రయోజనాల దృష్ట్యా సంబంధిత న్యాయస్థానం యొక్క అంతర్లీన అధికారం న్యాయస్థానానికి సాధికారత కల్పించాలని అభిప్రాయపడింది. అటువంటి విధింపును రద్దు చేయడానికి ఎటువంటి ఉపశమనం లేదా ఇతర ఉదార విధానం అమలులోకి రాకూడదని పేర్కొనడం ద్వారా విధించిన విధంగా

G

H

A

అటువంటి శిక్షలు పనిచేస్తాయని నిర్ధారించడం. ఇది ఇంకా గమనించబడింది

శిక్షాస్మృతిలో గానీ, ఆ విషయంలో గానీ ఎలాంటి నిషేధం విధించబడలేదు.

బ

ి మరణశిక్ష లేదా యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించే నిబంధనలు, ఆ శిక్షను నిర్దిష్ట కాలవ్యవధిలో విధించడానికి వీల్లేదు మరియు జీవిత ఖైదు అంటే దోషిగా తేలిన వ్యక్తి యొక్క మొత్తం జీవితకాలం అయినప్పుడు, ఆ శిక్షను విధించే అధికారం ఉన్న న్యాయస్థానం ఆ జీవిత ఖైదు ఎంత కాలం ఉండాలో పేర్కొనజాలదని చెప్పలేము. C చేసిన నేరం యొక్క స్వభావానికి సరిపోతుంది. అందువల్ల మెజారిటీ అభిప్రాయం ఇలా ముగిసింది. నిష్పత్తి దీనిలో ఉంచబడింది ***స్వామి శ్రద్ధానంద*** (*supra*), మరణానికి బదులుగా

G

H

A

ఒక ప్రత్యేక కేటగిరీ శిక్షను జీవిత ఖైదు లేదా 14 సంవత్సరాలకు మించిన శిక్షతో భర్తీ చేయవచ్చు మరియు ఆ కేటగిరీని ఉపశమనానికి మించి ఉంచవచ్చు.

E

ఇటువంటి నిర్దిష్ట నేరాలకు శిక్షాస్మృతిలో కల్పించిన శిక్షలో సవరించిన శిక్ష విధించే అధికారం రాష్ట్ర *ఉన్నత* న్యాయస్థానంలకు మాత్రమే ఉంటుందని, తదుపరి అప్పీలు చేస్తే దేశ *ఉన్నత అత్యున్నత* న్యాయస్థానం మాత్రమే ఉపయోగించగలదని, దేశంలో మరే ఇతర *ఉన్నత* న్యాయస్థానాలకు కాదని పేర్కొంది. F

10. ఈ స్థిరమైన చట్టపరమైన స్థితి దృష్ట్యా, పిటిషనర్ జీవిత ఖైదు కాలపరిమితి కనీసం 20 సంవత్సరాలు ఉండాలని, అప్పటి వరకు అతనికి ఎటువంటి క్షమాభిక్ష ఇవ్వరాదని పరిమితి విధించడం అదనపు

G

H

సెషన్స్ న్యాయమూర్తి పరిధిలో లేదని స్పష్టమవుతోంది. అటువంటి అధికారాన్ని రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం లేదా ఈ న్యాయస్థానం మాత్రమే ఉపయోగించగలవు. నిస్సందేహంగా, ఢిల్లీ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి విధించిన శిక్షను ధృవీకరించింది, కానీ కేవలం ధృవీకరణ మాత్రమే

D

గౌరవ అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి ద్వారా ఇవ్వబడని అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేయడం అనేది రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క స్వతంత్ర ప్రక్రియగా అర్హత పొందదు మరియు చట్టపరమైన ఆవశ్యకత పరంగా సరిపోదు. నేరం యొక్క స్వభావం మరియు దాని తీవ్రతను బట్టి, సరైన కారణాలు ఉపయోగించి, ప్రత్యేక కేటగిరీ శిక్షను ఆశ్రయించే

G

H

A

అధికారం రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానంలు లేదా ఈ న్యాయస్థానంకు మాత్రమే ఉంటుంది. ఆ మేరకు అడిషనల్ సెషన్స్ న్యాయమూర్తి విధించిన శిక్షకు చట్టబద్ధత లేదు.

11. తన చిన్న కుమార్తెపై అత్యాచారం వంటి అత్యంత హేయమైన నేరాలకు అప్పీలుదారుడు దోషిగా తేలాడన్నది వాస్తవం. ఒక యువతి తన తండ్రిపై ఉంచే నమ్మకాన్ని, ఆ బంధం యొక్క పవిత్రతను అతని దుర్మార్గమైన మరియు వినాశకరమైన చర్యలతో నాశనం చేసింది. అటువంటి పరిస్థితిలో, అతని జీవిత ఖైదును తగ్గించడానికి ఉదారమైన ఉపశమనాలను కోరే స్వేచ్ఛను అనుమతించడం న్యాయాన్ని అపహాస్యం చేయడమే అవుతుంది. విభాగం 376 భారత శిక్షాస్మృతిని

G

H

A

03.02.2013 నుంచి వేనుకతికాలంనకు సవరించారు.

సవరించిన[మార్చు]

B

నియమం ఇప్పుడు చాలా భిన్నంగా ఉంది. భారత శిక్షాస్మృతి విభాగం 376(2)ను విస్తృతం చేసి ప్రస్తుతం క్లాజులు (ఎ) నుంచి (ఎన్) వరకు ఉన్నాయి. కొత్త విభాగం 376(2)(ఎఫ్) ప్రకారం, ఆ మహిళ బంధువు, సంరక్షకుడు లేదా ఉపాధ్యాయుడు లేదా మహిళ పట్ల నమ్మకమైన లేదా అధికారంలో ఉన్న వ్యక్తి ఎవరైనా అటువంటి మహిళపై అత్యాచారానికి పాల్పడితే కఠిన కారాగార శిక్ష విధించబడుతుంది.

సి శిక్ష 10 సంవత్సరాలకు తగ్గకుండా ఉంటుంది, కానీ ఇది జీవిత ఖైదు వరకు పొడిగించబడుతుంది, అంటే ఆ వ్యక్తి యొక్క సహజ జీవితంలో

G

H

A

మిగిలిన కాలం జైలు శిక్ష మరియు జరిమానా కూడా విధించబడుతుంది. విభాగం 376(3)ను చట్ట పుస్తకంలో చేర్చి 16 ఏళ్లలోపు మహిళలపై ఎవరైనా అత్యాచారానికి పాల్పడితే 20 ఏళ్లకు తగ్గకుండా కఠిన కారాగార శిక్ష విధిస్తారు.

D

కానీ అది యావజ్జీవ కారాగార శిక్షగా కూడా పొడిగించవచ్చు, అంటే ఆ వ్యక్తి యొక్క సహజ జీవితంలో మిగిలిన భాగం జైలు శిక్ష మరియు జరిమానా కూడా విధించబడుతుంది. క్రిమినల్ లా ద్వారా కొత్త విభాగములు 376 ఎ, 376 డి, 376 ఇలను చట్ట పుస్తకంలోకి తీసుకురావడం గమనార్హం.

(సవరణ) చట్టం, 2013 మరియు కొత్త సెక్షన్లు 376 ఎబి, 376 డిఎ మరియు

G

H

A

E క్రిమినల్ లా (సవరణ) చట్టం, 2018 ద్వారా అందులో చేర్చిన 376 డిబి, దోషి యొక్క మిగిలిన సహజ జీవితానికి జీవిత ఖైదును పొడిగించడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.

12. ఇవ్వబడిన కేసులో నేరము తేది 03.02.2013 తరువాత జరిగి ఉన్నట్లయితే కొత్త విభాగములు 376(2)(ఎఫ్), 376(3) వర్తింపు వుండేది.

F అయితే, 2012 ఆగస్టు నెలలో బాలికపై ఆమె తండ్రి అత్యాచారానికి పాల్పడ్డాడనేది అంగీకరించిన వాస్తవం కాబట్టి, ఈ సవరించిన నిబంధనలకు ఎటువంటి పాత్ర ఉండదు. భారత రాజ్యాంగంలోని నిబంధన 20(1) ప్రకారం నేరం జరిగినప్పుడు అమలులో ఉన్న చట్టం

G

H

A

ప్రకారం విధించే శిక్ష కంటే ఎక్కువ శిక్షను ఏ వ్యక్తికీ విధించరాదు. కొన్ని సందర్భాల్లో అత్యాచార నేరానికి మరింత కఠినమైన శిక్ష విధించడం సముచితమని, చట్టసభ సభ్యులు భావించారని, ఆ సందర్భాల్లో నేరం చేసిన వ్యక్తికి యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించినప్పుడు ఈ న్యాయస్థానం స్పష్టం చేసిందని ఈ దశలో చెప్పడానికి సరిపోతుంది. అటువంటి నేరస్థుడు తన సహజ జీవితమంతా జైలులోనే ఉండాల్సి ఉంటుంది.

G

H

A

13. ముఖ్యంగా, నిర్దేశించిన చట్టం ***స్వామి శ్రద్ధానంద*** (*supra*) B మరియు ***వి.శ్రీహరన్ కేసులో*** *(సుప్ర),* ప్రత్యేక హోదా శిక్షకు సంబంధించి, మరణశిక్ష విధించి, దానిని జీవిత ఖైదుగా మార్చిన కేసుల C నేపథ్యంలో మరణశిక్ష విధించని కేసుల్లో కూడా 14 ఏళ్లకు మించి యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించే సవరించిన శిక్షను విధించే రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానంలు, ఈ న్యాయస్థానంల అధికారాన్ని ఉపయోగించవచ్చా అనే ప్రశ్న ఉత్పన్నమవుతుంది. వీటికి సూచన ఇవ్వవచ్చు ***గౌరీ శంకర్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్***[5] ఇందులో విచారణ చేసిన న్యాయస్థానం యావజ్జీవ కారాగార శిక్షను విధిస్తూ, దోషి యొక్క మిగిలిన సహజ జీవితానికి ఇది ఉండాలని ఆదేశిస్తుంది. విచారణ చేసిన న్యాయస్థానం

---

5 (2021) 3 ఎస్సిసి 380

G

H

A

అటువంటి ఆదేశాలు జారీ చేయజాలదని పేర్కొన్న ఈ న్యాయస్థానం, ఆ కేసులో యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష అంటే దోషి యొక్క సహజ జీవితం యొక్క మిగిలిన కాలం వరకు ఉండాలని ఆదేశించడం సముచితమని భావించింది. ఇక్కడ గమనించాల్సిన విషయమేమిటంటే, ఇది మరణశిక్ష విధించి, ఆ తర్వాత జీవిత ఖైదుగా మార్చిన కేసు కాదు. ***స్వామి శ్రద్ధానంద***(*supra*)మరియు

వి.శ్రీహరన్ కేసులో (*supra*). ఇదే తరహాలో . **శివ కుమార్ @ శివ @ శివమూర్తి వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ కర్ణాటక**[6]భారత శిక్షాస్మృతి విభాగం 302 కు E
సంబంధించిన కేసును ఈ న్యాయస్థానం పరిగణనలోకి తీసుకుంది, ఇక్కడ విచారణ చేసిన న్యాయస్థానం పిటిషనర్ కు జీవితాంతం కఠిన F

---

6 క్రిమినల్ అప్పీల్ నెంబరు 942 ఆఫ్ 2023, 28.03.2023 = 2023 SCC ఆన్ లైన్ SC 345 న నిర్ణయించబడింది

G

H

A

కారాగార శిక్ష విధించింది. మరణశిక్షకు ప్రత్యామ్నాయంగా నిర్దిష్ట కాలపరిమితి లేదా దోషి జీవిత చరమాంకం వరకు సవరించిన శిక్షను విధించే అధికారాన్ని రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం, దేశ ఉన్నత న్యాయస్థానం మాత్రమే ఉపయోగించగలవని, చట్టంలో నిర్దేశించిన చట్టం ప్రకారం మరే ఇతర న్యాయస్థానంలు ఉపయోగించలేవని పేర్కొంది. ***వి.శ్రీహరన్***(*supra*) కేసులో, ఈ న్యాయస్థానం ఇలా వ్యాఖ్యానించింది:

> 12. ఒక నిర్దిష్ట కేసులో, మరణశిక్ష విధించదగిన నేరానికి శిక్ష విధించేటప్పుడు, విచారణ చేసిన *న్యాయస్థానం* ఆ కేసు 'అరుదైన' కేసు కాదని నిర్ధారణకు రావచ్చు. అటువంటి పరిస్థితిలో, శిక్షను బట్టి

G

H

A
D

చేసిన నేరానికి, విచారణ చేసిన న్యాయస్థానం భారత శిక్షాస్మృతి విభాగం 53లో ప్రత్యేకంగా ఇవ్వబడిన ఇతర శిక్షలను విధించవచ్చు. ఏదేమైనా, ఒక కేసు 'అరుదైన' కేసు కేటగిరీలోకి రానప్పటికీ, నేరం యొక్క తీవ్రత మరియు స్వభావం మరియు ఇతర అన్ని సంబంధిత అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని, రాజ్యాంగ న్యాయస్థానం ఎల్లప్పుడూ నిర్ణీత కాలపు శిక్షను విధించవచ్చు, తద్వారా చట్టపరమైన ఉపశమనం యొక్క ప్రయోజనం నిందితుడికి అందుబాటులో ఉండదు. ఈ విషయంలో మెజారిటీ అభిప్రాయం *వి.శ్రీహరన్* కేసులో మరణశిక్షను తగ్గించే ప్రశ్న ఉంటే తప్ప రాజ్యాంగ న్యాయస్థానాలు

G

H

A

అటువంటి అధికారాన్ని ఉపయోగించలేవని అర్థం కాదు. రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తన తీర్పులోని 104 వ పేరాలో పేర్కొన్న అంశాలే ఈ నిర్ధారణకు బలం చేకూరుస్తున్నాయి.

"104. అలా కాకుండా, మరణాలు సంభవించే చాలా సందర్భాలలో

B *జరిమానా లేదా యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష అనేది* విచారణ చేసిన *న్యాయస్థానం విధించే శిక్ష మరియు* రాష్ట్ర ఉన్నత *న్యాయస్థానం ఖండపీఠం ద్వారా ధృవీకరించబడింది, సంబంధిత దోషి ఈ న్యాయస్థానంకు ప్రత్యేక సెలవు ద్వారా తదుపరి అప్పీలు దాఖలు చేయడం ద్వారా అటువంటి తీర్పును పరీక్షించుకునే అవకాశాన్ని పొందుతాడు. సమృద్ధమైన జాగ్రత్త ద్వారా మరియు నియమావళి మరియు నేరస్థుడి యొక్క నిర్దేశిత చట్టం ప్రకారం*

G

H

A

C *న్యాయశాస్త్రం ప్రకారం, అటువంటి నిర్దిష్ట తీవ్రమైన నేరాల నేరాన్ని ప్రాథమికంగా నిర్ధారించి, మరణశిక్ష లేదా యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించిన తరువాత, రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం ఖండపీఠం పరిశీలనలోకి వచ్చినప్పుడు, ఈ క్రింది అధికారాన్ని పొందే అధికారం రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం కు మాత్రమే లభిస్తుంది.*

D *మరణశిక్ష మరియు ప్రత్యామ్నాయ శిక్షను నిర్దేశించే శిక్షా స్మృతి, దోషి యొక్క జీవితమంతా లేదా 14 సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ నిర్దిష్ట కాలానికి, చేసిన నేరం యొక్క తీవ్రతను బట్టి మరియు అటువంటి రుజువైన నేరానికి తగిన న్యాయపరమైన*

G

H

A

అంతరాత్మను ఉపయోగించడం ఆధారంగా 20, 30 లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలం ఆ శిక్షను మార్చాలి."

E

13. అందువల్ల మరణశిక్ష విధించని లేదా ప్రతిపాదించని కేసులో కూడా రాజ్యాంగ న్యాయస్థానాలు జీవిత ఖైదు విధించడానికి ఆదేశించడం ద్వారా సవరించిన లేదా నిర్ణీత కాల శిక్షను విధించే అధికారాన్ని ఎల్లప్పుడూ ఉపయోగించగలవు అనడంలో మాకు ఎటువంటి సందేహం లేదు.

F భారత శిక్షాస్మృతి విభాగం 53 లో "రెండవది" సూచించిన విధంగా, శిక్ష పద్నాలుగు సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ, ఉదాహరణకు, ఇరవై సంవత్సరాలు, ముప్పై సంవత్సరాలు

G

H

A

మొదలైన నిర్ణీత కాలవ్యవధిని కలిగి ఉంటుంది. సీఆర్ పీసీ విభాగం 433 ఏ ప్రకారం 14 ఏళ్ల కంటే తక్కువ కాలానికి శిక్ష విధించడానికి వీల్లేదు.

దీనిని పరిగణనలోకి తీసుకున్న ఈ న్యాయస్థానం విచారణ చేసిన న్యాయస్థానం విధించిన శిక్షను సవరించి, పిటిషనర్ కు యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించాలని, అసలు శిక్షాకాలం 30 సంవత్సరాలు పూర్తయ్యే వరకు విడుదల చేయరాదని ఆదేశించింది.

14. విశేషం ఏంటంటే రెండూ.. ***గౌరీ శంకర్*** *(సుప్ర)* *మరియు* ***శివ కుమార్*** *(సుప్ర)* కేసులు విచారణ చేసిన న్యాయస్థానం మరణశిక్ష విధించగల కేసులు

G

H

విభాగం 302 భారత శిక్షాస్మృతి కింద ఉత్పన్నమైనందున శిక్ష విధించడానికి A
అవసరమైన పరిస్థితులు ఉన్నాయి. జీవిత ఖైదులో సవరించిన శిక్షను విధించే అధికారం
రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానంలకు, ఈ న్యాయస్థానానికి ఉంటుందా అనే ప్రశ్న
ఉత్పన్నమవుతుంది, చట్టం మరణశిక్షను ఒక శిక్షగా నిర్ణయించని సందర్భాల్లో, గరిష్ట
శిక్షను జీవిత ఖైదుకు పరిమితం చేస్తుంది. చేతిలో ఉన్న కేసు మాదిరిగానే.. ఈ
నేపథ్యంలో చేసిన పరిశీలనలను మనం గమనించవచ్చు. ***స్వామి శ్రద్ధానంద****(సుప్ర)*
మరియు ***వి.శ్రీహరన్ కేసులో*** *(సుప్ర)* అటువంటి అధికారాల ఉనికిని స్పష్టంగా
సూచిస్తుంది, అయినప్పటికీ *న్యాయస్థానం* దానిని ప్రకటించకుండా, ఆ కేసులలో
జారీ చేసిన ప్రత్యేక కేటగిరీ శిక్షలను మరణశిక్షకు ప్రత్యామ్నాయంగా ముడిపెట్టింది. పైన
సూచించినట్లుగా ***స్వామి శ్రద్ధానంద****(సుప్ర)*, ఒక నిర్దిష్ట కేసులో 14 సంవత్సరాల జీవిత
ఖైదు అనేది ఎటువంటి జైలు శిక్షగా పరిగణించబడదు కాబట్టి, న్యాయస్థానం ఈ
విస్తృత ఎంపికను ఆశ్రయిస్తుంది. యావజ్జీవ కారాగార శిక్షలన్నింటినీ తన పరిధిలోకి
తెచ్చుకునేంత విస్తృతమైనది ఈ పరిశీలన. అదేవిధంగా, ఇన్ ***వి.శ్రీహరన్ కేసులో*** B
*(సుప్ర)*మరణశిక్ష లేదా యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించే శిక్షాస్మృతిలో ఎలాంటి నిషేధం
లేదని, ఆ జీవిత కాలంలో నిర్దిష్ట కాలానికి జైలు శిక్ష విధించడానికి వీల్లేదని, జీవిత ఖైదు
అంటే దోషి యొక్క మొత్తం జీవితకాలం అయినప్పుడు, ఆ శిక్షను విధించే అధికారం C
ఉన్న న్యాయస్థానానికి కూడా ఆ జీవిత ఖైదును నిర్దేశించే అధికారం ఉంటుందని G
మెజారిటీ అభిప్రాయం పేర్కొంది. నేర స్వభావానికి తగినట్లుగా ఉండాలి. మళ్ళీ, ఈ
శాసనం జీవిత ఖైదు విధించే అన్ని శిక్షలకు సరిపోతుంది. నిస్సందేహంగా, మెజారిటీ D
అభిప్రాయం మరణశిక్షతో ముడిపడి ఉంది, ఇటువంటి ప్రత్యేక కేటగిరీ శిక్షలు H
మరణానికి ప్రత్యామ్నాయంగా ఉండవచ్చని గమనించారు. ఇటీవల, ఇన్ ***శివ కుమార్***
*(సుప్ర)*మరణశిక్షను 'ప్రతిపాదించని' కేసులో కూడా, సవరించిన లేదా నిర్ణీత కాల శిక్షను E
విధించే అధికారం రాజ్యాంగ న్యాయస్థానాలకు ఉంటుందని ఈ న్యాయస్థానం
ధృవీకరించింది. F

A

15. చట్టం నిర్దేశించిన గరిష్ట శిక్ష జీవిత ఖైదుగా ఉన్న కేసుల్లో ఈ సూత్రం వర్తిస్తుందని పై పరిశీలనలు స్పష్టం చేస్తున్నాయి. ఇలాంటి కేసుల్లో కూడా దోషులకు ప్రభుత్వం ఉదారంగా ప్రసాదించిన ఉపశమనాలు, తదితర ప్రయోజనాలను పొందేందుకు అనుమతించడం, వారి జీవిత ఖైదు కాలాన్ని కేవలం 14 ఏళ్లకు కుదించడం న్యాయాన్ని అపహాస్యం చేయడమే అవుతుంది. అందువలన చట్టం నిర్దేశించిన అభిప్రాయాన్ని మేము పరిగణనలోకి తీసుకుంటున్నాము. ***స్వామి శ్రద్ధానంద****(సుప్ర)* మరియు ***వి.శ్రీహరన్ కేసులో*** *(సుప్ర)* ప్రత్యేక హోదాకు సంబంధించి 14 ఏళ్లకు మించి జీవిత ఖైదు విధించే విషయంలో రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానంలకు అందుబాటులో ఉంటుంది మరియు చట్టప్రకారం అనుమతించబడిన మరియు చట్టబద్ధంగా విధించబడే గరిష్ట శిక్షలు విధించబడిన సందర్భాల్లో

G

H

A

కూడా ఈ న్యాయస్థానం అంతకుమించి ఏమీ లేకుండా జీవిత ఖైదుగా ఉంటుంది. అయితే, అటువంటి అధికారాన్ని ఉపయోగించడం తీవ్రమైన కేసులకే పరిమితం కావాలని, జీవిత ఖైదు పడిన దోషిని 14 సంవత్సరాల శిక్ష తర్వాత విడుదల చేయడానికి అనుమతించడం అటువంటి దోషికి విధించిన శిక్షనే తక్కువ చేసి చూపినట్లేనని మనం తొందరపడాలి. కారణాలు చెప్పనవసరం లేదు.

B

ఒక నిర్దిష్ట కేసు యొక్క వాస్తవాలపై అటువంటి అధికారాన్ని ఉపయోగించినందుకు నమోదు చేయాలి మరియు అటువంటి అధికారాన్ని మామూలుగా లేదా కేవలం అడగడం కోసం ఉపయోగించకూడదు.

G

H

16. చేతిలో ఉన్న కేసులో, అప్పీలుదారుడు అత్యంత భయంకరమైన మరియు క్రూరమైన నేరాలలో ఒకదానికి దోషిగా నిర్ధారించబడ్డాడు, అంటే భౌతిక ఉల్లంఘన యవ్వనంలో మొదటి దశలో కూడా లేని తన సొంత కూతురు, కేవలం 14 ఏళ్ల జైలు శిక్ష అనుభవించి అతను విడుదలైతే, ఆమె ఇంకా ఇరవైల్లో ఉండగానే తన కుమార్తె జీవితంలోకి అతను తిరిగి ప్రవేశించడం ఆమెను మరింత గాయపరుస్తుంది మరియు ఆమె జీవితాన్ని కష్టతరం చేస్తుంది. అతను తగినంత కాలం జైలులో ఉండటం అతనుకు తగిన అర్హతకు మాత్రమే కాకుండ, అతనికి తన శిక్షను పొందేలా చేయడమే అవుతుంది. తన కుమార్తెకు మరింత సమయం మరియు పరిపక్వతను ఇస్తుంది మరియు ఆమె ప్రతినాయక తండ్రికి స్వేచ్ఛ ఇచ్చినప్పటికీ, స్థిరపడటానికి

A

మరియు ఆమె జీవితాన్ని కొనసాగించడానికి అనుమతిస్తుంది. అందువల్ల నిర్ణీత జీవిత ఖైదుతో కూడిన సవరించిన ప్రత్యేకమైన శిక్షను విధించడానికి ఈ న్యాయస్థానంకు ఉన్న అధికారాన్ని ఉపయోగించడానికి ఇది తగిన మరియు అర్హమైన కేసు అని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. ఈ న్యాయస్థానం ఎత్తిచూపిన విధంగా ***మదన్ గోపాల్ కక్కడ్ వర్సెస్ నావల్ దూబే మరియు***

E ***వేరొక కేసులో***[7]- న్యాయాధికారాన్ని కలిగి ఉన్న న్యాయమూర్తులు నేరం తీవ్రత కోరితే ఆ అధికారాన్ని పూర్తి తీవ్రతతో, అంతిమంగా ఉపయోగించడానికి వెనుకాడకూడదు.

7 (1992) 3 SCC 204

G

H

A

17. అప్పీలుదారుడి జీవిత ఖైదు వాస్తవంగా కనీసం 20 సంవత్సరాలు ఉంటే న్యాయం యొక్క ముగింపు సరిపోతుంది.

F క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973 లేదా మరేదైనా చట్టం యొక్క నిబంధనల కింద ఉపశమనాలను పొందడానికి ముందు అతను ఖైదు చేయబడ్డాడు. అందుకనుగుణంగానే జరిమానాలు విధించడం మరియు జైలు శిక్ష విధించడం సమంజసము.

పై ఆదేశాలకు అనుగుణంగా అప్పీలును పరిష్కరి౦చడం జరిగినది.

అంకిత్ జ్ఞాన్ అప్పీలు పరిష్కారమైంది.

(సహకరించారు : మహేంద్ర యాదవ్, ఎల్ సీఆర్ ఏ)

G

H